

ژرفنہای در آثار فرشچیان

1 نکته برای عکاسی پرتره

- بررسی سبک و آثار محمود
- فرشچیان | عکاسی پرتره
- فلسفہ هنر | معرفی کتاب

بهاری شدن و بهاری زیستن

از زندگی نظریه پرداز به نتیجه میرسد». (همان). این نکته از زبان یک عالم بزرگ در دانش نظری، اول گویای نقش زیبایی حتی در نظریه پردازی و دوم نقش زمان و دل دادن و زود به نتیجه رسیدن را به خوبی نمایان میکند.

داستان به همینجا ختم نمیشود زیرا معلم برجسته «هنر آبرنگ» با لحن مهربانانه خود به هنرجویانش میگوید: «بچهها گاهی هنرمندان موقوع نقاشی با مشکل مواجه

میشوند. نقاشی همیشه آنگونه که ما تصور میکنیم پیش میرود، توجه داشته باشیم که مهم نیست ما چگونه برنامه ریزی کرده یا آماده شده ایم.

قبل از رها کردن کار حتی در کمال ناامیدی نیز به نقاشی ادامه دهید. ممکن است ادامه کار علیرغم مشکلات، به صورتی غیرقابل پیش بینی منجر به بروز معنایابی جدید و شگفتی آفرین در نقاشی شود». (ص ۱۰۳ هیتر اسمیت جونز) این توصیه ساده و روشن این معلم هنر همان توجه دادن به زندگی نیز هست زیرا زندگی همیشه آنگونه که ما تصور میکنیم پیش میرود. اما این ذهن های آماده و دل های مشتاق دانش آموزان برای درس

معروف است آلبرت اینشتین بزرگترین فیزیکدان جهان در قرن بیستم، در تبیین نظریه دکتر محمد حسابی به او گفته بود: «من شخصاً به نظریه شما بسیار علاقه مند شدم، اما در کارتان یک اشکال وجود دارد؛ تئوری شما زیبا و یا به اصطلاح متقارن (سیمتریک) نیست. من عقیده دارم چیزی که زیبا نیست، قابل دفاع هم نیست». (ص ۸۷ کتاب مرد نخستین، سوره مهر چاپ چهاردهم - محمود اکبرزاده).

دکتر حسابی بعد از تالش فراوان حاصل کار خود را باز نزد اینشتین آورد و این بار وی پس از بررسی به او گفته بود «حال نظریه شما عالوه بر دقیق و صحیح بودن، متقارن هم هست. به شما تبریک میگویم، کار شما کار جدیدی است. به همین دلیل توصیه های دوستانه دارم و آن اینکه بهیچوجه سعی نکنید تحت تأثیر کار من باشید و دنبال تئوری من بروید.

باید کاری را در زمینه تئوری خودتان دنبال کنید. مسئله دیگری که باید به شما یادآور شوم این است که هرگز نگرانی این را نداشته باشید که نظریه شما در طول زندگیتان نتیجه میدهد یا نه. بسیاری از اکتشافات و اختراعات، سالها پس

مدیر مسئول: محمد ناصری
سردبیر: کاوه تیموری
هیئت تحریریه:
مرضیه پناهیان پور
عالءالدین کیاالشکی
مهدی الماسی
مدیر داخلی: مارال یغماییان
ویراستار: جعفر ربانی
طراح گرافیک: مجید کاظمی
عکاس: ابراهیم سیسان
نشانی دفتر مجله:
تهران، ایرانشهر شمالی، پلاک ۲۶۶
صندوق پستی: ۱۵۸۷۵/ ۶۵۸۵
تلفن ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱-۰۲۱ (داخلی ۳۷۴)
فکس: ۰۰۸۸۴۹۰۳۱۶
وبگاه: www.negar.ir
پیام نگار: www.negar.ir
صندوق پستی امور مشترکین: ۱۵۸۷۵/ ۳۳۳۱
تلفن امور مشترکین:
۰۲۱-۸۸۸۶۷۳۰۸
پیامک: ۳۰۰۰۸۹۹۵۰۹
چاپ و توزیع: شرکت افست

چاپ و توزیع: شرکت افست

۱ سخن سر دبیر
۲ بررسی سبک و آثار
محمود فرشچیان
۴ عکاسی پرتره
۶ فلسفه هنر
۸ معرفی کتاب

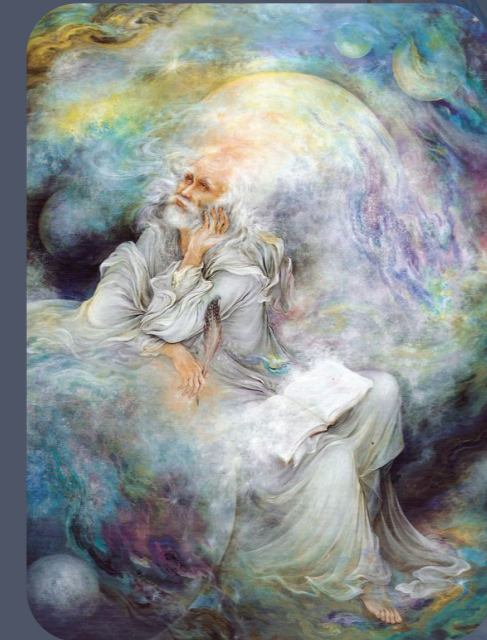

عنوان جلد:
بهار / ترکیب مواد روی بوم
یلدا جمالی
۱۴۰ در ۱۴۰ سانتی متر

بررسی تطبیقی سبک و آثار فرشچیان با نقاشی ایرانی سنتی

ویژگی بینشی

همانگونه که پیشتر در مقدمه آمد، در نقاشی ایرانی سنتی بهطور کلی، پنج ویژگی بارز است. یعنی: «بینشی»، «موضوعی»، «ساختاری»، «کارکردی» و «فنی». در ویژگی «بینشی» نقاشی ایرانی که از امتیازات هنرمندان شرقی و بهویژه

ایرانی بوده است، در اساس اختاف چندانی را با آثار فرشچیان نمی‌یابیم و با مرور آثار درمیابیم که نقاشیهای او ریشه در اعتقاد به جهانی بینابین میان عالم معقول و عالم محسوس دارد و بیان عوالم خیال یا عالم مثال است، لیکن در بیان و تمهیدات تجسمی تفاوت‌های آشکاری قابل‌رویت است. همانطور که کوماراسومی میگوید: «چستی هنر بسی بااهمیت‌تر از چگونگی آن است چراکه این چستی است که میبایست چگونگی را تبیین کند، یعنی این «فرم» ۱۰ یا صورت باطنی است

که به «شکل» ۱۱ منتهی میشود.» (کوماراسومی، ۱۳۸۹: ۱۶).

برای فرشچیان، همواره چستی بر چگونگی برتری داشته است. برای وی، هنر نقاشی بیشتر به عنوان عمل آیین و عبادت منظور میشود و نه صرفاً نقاشی. به تعبیر متفکران سنتگر، نقاشی کردن او انجام یک مناسک است. با توجه به مشاهدات نگارنده و اظهارات هنرمند، او برای آفرینش آثارش دارای طهارت و آداب ویژه‌ای است. مثلاً او غالب اوقات با وضو و میز کارش روبه‌قبله است. فرشچیان در صحبتها و نوشته‌هایش، همواره از عبارت قرآنی «هو المصور» استفاده نموده است و حضرت حق تعالی را مصور حقیقی صحیفه هستی میداند. او باور دارد که هنرمندان بزرگ، بدون داشتن بینش عرفانی و گرایش شدید مذهبی، نمیتوانستند چنین شاهکارهایی از خود بر جای بگذارند. خود او نیز «عصر عاشورا» و «حریم حفاظت» (ضامن آهو) و دیگر آثار مذهبیاش را بر اساس همین بینش به وجود آورده است (Motlaq, A., ۱۹۹۶).

تنها چیزی که برای او قناعت‌پذیر نیست، تکامل و تعالی یافتن در هنر است

(وزل، ۱۳۵۶: ۱۱). هنرمند معتقد است که شما چه هنرمند باشید و چه هنردوست، باید که آزادگی داشته باشید (تویسرکانی، ۱۹: ۱۳۷۱).

رویکرد هنرمند با توجه به تحلیل آثار و اسناد، همواره بر اصل «هنر برای تعالی انسانها» تکیه داشته است و نه «هنر برای هنر».

همانگونه که تولستوی ۱۲ در نظریه معروفش میگوید: هنریک فعالیت انسانی و عبارت از این است که انسانی آگاهانه احساساتی را که خود تجربه کرده است به دیگران انتقال دهد. هنر، برخلاف عقیده زیبایی‌شناسان فیزیولوژیست، بازی نیست، همچنین، تظاهر احساسات سرکش، تولید موضوعات دلپذیر و مهم‌تر از همه، لذت نیست؛ بلکه وسیله ارتباط انسان هاست. (۵۷: ۱۳۸۸، تولستوی)

بر همین مبنا، فرشچیان سعی داشته نه تنها خود را از هیاهوی نفس و پلیدیهای دنیای معاصر برهاند، بلکه در غالب آثارش نیز تذکر و پیامی انسانی برای مخاطبان‌ش باقی میگذارد

و در آثاری چون تعالی، تزکیه، رستگاری و جدال با نفس آنان را به پاکي و اصل خویش فرامیخواند. او به‌عنوان یک هنرمند سنتی، خود را انسان ویژه‌ای نشمرده است، همانگونه که بنا بر جمله مشهور کوماراسومی ۱۳: «

در تفکر و جوامع سنتی، هنرمند انسان ویژه‌ای شمرده نمیشد، بلکه هر انسانی، هنرمند ویژه‌ای بود. (کوماراسومی، ۱۳۸۹: ۱۷۰).

او قائل به نظریه‌ای است که در بردارنده خرد و فطرت مشترک جهانی است که کوماراسومی از آن به‌عنوان «نظریه طبیعی هنر» ۱۴ یاد کرده است (همان: ۱۱۲).

هنرمند در آثاری چون شکار، انتقام، برای زیستن و غیره، بر عدالت و تساوی حق حیات تأکید داشته است. (تصاویر ۱-۳)

او تا جایی پیش میرود که نه تنها در آثاری چون شکار، این عمل را تقبیح میکند، بلکه فراتر از آن، حتی در اثری چون «انتقام»، درصد خونخواهی نیز برمیآید. این مضمون با این رویکرد در مکاتب سنتی گذشته، به‌کلی بیسابقه بوده است.

خود هنرمند در این مورد می‌گوید: «استادان بزرگ و هنرمندان قدیم در تصاویر خود طبق روال طبیعت، حیوانات درنده را بر حیوانات ضعیف مسلط می‌نمودند.

من برای نخستین مرتبه سعی کردم، حیوانات ضعیف و رام را بر حیوانات درنده خود مسلط نمایم و توفیق دهم.» (۱۹۷: ۱۳۹۳، فرشچیان)

جایگاه خیال‌نگاره‌های فرشچیان که بر پایه اصالت‌های نقاشی سنتی ایرانی است؛ با رویکرد «انسانشناسی» ۱۵ و «هستیشناسی» ۱۶ سرشار از تخیل خلاق و جهش‌های نوآورانه است که هیچ تقلید و تقلیدی را برنمیتابد. همچنین، همان طوری که در «شناخت شناسی» ۱۷ «علم» ۱۸، دانش» ۱۹، «حکمت» ۲۰ و «شهود» ۲۱، سیر تکامل و تعالی شناخت را بازگو می‌کنند، در آثار فرشچیان نیز، «خیال» دارای سیری «استعالی» است و این با اسلوب و سازوکارهای ویژه او، پیوندی تنگاتنگ و بنیادین دارد. خیال برای ارسطو ۲۲ و حکیمان مشایی، امری مادی تلقی می‌شده است و چندان بهای «شناخت شناسی» به آن نداده‌اند و خیال را

به قوه خیال حسی انسان محدود می‌دیدند که خزانه یافته‌های حس مشترک است. حتی در «مُثل» افالطون ۲۳، ایده‌ها به عالم عقل و معقولات مربوط است نه عالم خیال یا همان عالم مثال. در راستای سنت فلسفی یونان و فلسفه کالسیک غربی و در عصر روشنگری، دکارت ۲۴ و اسپینوزا ۲۵ فیلسوفان خردگرا، پایه آفرینندگی را بیشتر در پیوستگی با تفکر منطقی می‌دانستند تا نگاره‌ها. رنه دکارت خیال را «فرمانروای اشتباه و خطا» نامید. دانشمندان بزرگی چون پاسکال ۲۶ و نیوتن ۲۷، از این فراتر رفته و از تخیل چشم پوشیده و آن را در برابر خرد ورزی نهاده‌اند.

بلز پاسکال، تخیل را «دیوانه‌خانه» خطاب می‌کرد (روزت، ۱۳۷۱: ۱۲ و عباسی، ۱۳۹۰: ۴۱)؛ همچنین، برونسویک ۲۸، تخیل را همچون گناهی بر ضد روح و روان آدمی در نظر می‌گیرد و آلن ۲۹، در تخیل، یک نوع کودکی گیج و منگ ذهن رامی‌بیند و ژان پل سارتر نیز در تخیل فقط نیستی، فقر بنیادین و شیء توهمی را می‌بیند (۸: ۱۳۹۰، عباسی).

اما گروه دیگری از فیلسوفان، نظیر سنت گرای انی چون گنون ۳۰، کوماراسومی، شووان ۳۱، نصر، لینگز ۳۲، بورکهارت ۳۳ و خاورشناسانی چون کربن ۳۴ و چیتیک ۳۵، برای خیال جایگاهی «هستی‌شناسانه» و بسیار متعالی قائل شدند. این مسلک، گاه با عنوان قائلان به «وحدت متعالی ادیان» ۳۶ خوانده میشود و البته آنان خود عنوان قائلان به «حکمت جاویدان» ۳۷ را بیشتر می‌پسندند؛ اما به هر حال امروزه با عنوان «سنت گرا» ۳۸ معروف گشته‌اند (خرد جاویدان، ۱۳۸۲: ۱). هم‌چنین، در نخستین متون دنیای اسام که هم متأثر از آیات قرآنی و روایات نبوی است و هم حکمت یونانی، ذیل بحث نفس، از «قوه خیال» و نیز «عالم مثال» سخن رفته است. به لحاظ «هستیشناسی»، عالم مثال از کلیدی‌ترین و پیچیده‌ترین مباحث نظام فلسفی و آفرینش‌های هنری ایرانی اسامی است.

عالم خیال جوهری مستقل، ممتاز و فراتر از جواهر جسمانی دارد و به جوهر عقالتی صورت می‌دهد و از جوهر جسمانی ماده می‌گیرد. این ویژگیها در آثار فرشچیان قابل‌شناسی است.

۸ نکته که هر فرد مبتدی در رشته عکاسی پرتره باید بداند

چرا اینگونه است که برخی افراد خوش عکس اند، و برخی دیگر نیستند؟ عکاسی پرتره چه تاثیری روی این موضوع دارد؟ زمانیکه یک فرد مبتدی میخواهد یک عکس پرتره بگیرد، برای اینکه یک عکس حرفه ای بگیرد، چه کاری میتواند انجام دهد؟ بمنظور اینکه این مشکل را بطور مستقیم مورد ملاحظه قرار دهیم، در این مقاله از نظرات چند عکاس استفاده نموده ایم.

کی از عکاسان میگوید: ”من اینگونه فکر میکنم که خوش عکس بودن، به آنگونه که مردم بنظر میرسند ارتباطی ندارد، بلکه به حس و رفتار فرد در برابر دوربین بستگی دارد.“

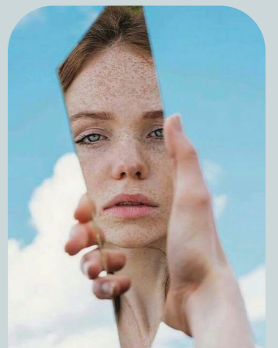
او اینگونه توضیح میدهد که ”در بسیاری از مواردی که مردم فکر میکنند خوش عکس نیستند، در واقع از عکس گرفتن میترسند، که بعدا در عکس، در حالت چهره ی آنها مشخص میشود. کار ما این است تا ان موانع را از بین ببریم، به افراد کمک کنیم تا اعتماد کنند و سپس زاویه ها، حالت ها و نور مناسب را پیدا کنیم تا ان ویژگی های فردی را برجسته سازیم.“

”هیچ چیزی ارزشمندتر از خلق یک تصویر جذاب از کسیکه به خوش عکس نبودن خود باور دارد، نیست.“

رشته عکاسی پرتره

۱. برای عکاسی پرتره با خود فرد در ارتباط باشید و او را در روند کار قرار دهید. راهکار رسیدن به یک عکس پرتره خوب، چیزی بیشتر از یک عکس و ابزار روشناییست. این کار با تلاش قابل توجه عکاس بمنظور ارتباط با فرد نمونه خود شروع میشود، از این رو آنها کار اسانی در فرایند ساخت تصویر دارند.

این امر میتواند شامل پیشبرد تحقیقات بر روی فرد آزمایشی شما برای عکسبرداری پرتره، و علایقش باشد—از هر چیزی برای آشنا ساختن خود با علایق و اشتیاق آنها استفاده کنید

۴. چشم ها، اصل کار در عکاسی پرتره هستند. چشم ها را ”پنجره ای به سمت روح“ می نامند. ”برای عکاسی پرتره، هیچ چیز نمیتواند به واقعیت نزدیک تر باشد.“

”زمانیکه از مردم عکس میگیرید، تقریباً همیشه میخواهید تا بر چشمانشان تاکید داشته باشید. شما میتوانید ترکیب و شرایط نور عالی داشته باشید، اما اگر چشم ها واضح نباشند، به کل تصویر ایراد وارد است.“ بیشتر دوربین های بدون آینه شرکت سونی یک ویژگی خوب به نام Eye AF دارند که به شما این امکان را میدهد تا فوکوس را بر روی چشم ها دنبال کنید.

فضای داخلی

اگر میخواهید در یک فضای داخلی یا محیط استودیو عکسبرداری کنید، با گزینه های موجود برای پس زمینه و روشنایی در آن فضا آشنا شوید. آیا میتوان از یک تصویر پرتره طبیعی عکسبرداری کرد، یا اینکه نیاز به طرحی برای روشنایی مصنوعی دارید؟

آیا در انجا دیوارهای تمیز یا پرده ای ساده وجود دارد که بتوانید بعنوان پس زمینه استفاده کنید، یا اینکه میخواهید یک پرتره محیطی در ان فضا انجام دهید؟

فضای خارجی

اگر میخواهید در فضای خارجی و با استفاده نور طبیعی عکسبرداری کنید، زمان روز و جهت تابش خورشید را در ارتباط با اینکه کجا و چگونه میخواهید سوژه خود را قرار دهید، در نظر بگیرید.

بهترین زمان برای عکسبرداری پرتره با استفاده از نور طبیعی، صبح زود و اواخر بعد از ظهر است، اما از عکسبرداری در هنگام ظهر که نور آفتاب و سایه ها بسیار زننده اند، خودداری کنید.

این را فراموش نکنید که هوای ابری نیز فرصت مناسبی برای یک عکس پرتره با سایه ها و نورهای ملایم تر است که زمان طولانی تری را در طول روز پایدار میماند.

در حالت ایده ال، سوژه ی شما باید با نور خورشید روبرو شود، یا با یک زاویه مایل نسبت به روشنایی صورت قرار گیرد تا ویژگی های انرا مشخص کند، در حالیکه سایه های ناپسند را به حداقل میرساند. هنگام ساختن یک پرتره، این امر ضروری است تا به فراتر از سوژه ی خود بنگرید و ترکیب خود را برای مسائلی همچون یک زمینه ی حواس پرتی بررسی کنید.

زمانیکه از یک پرتره محیطی عکس میگیرید، مراقب عوامل بالقوه ی حواس پرتی که ناشی از عناصر حساس پس زمینه اند، باشید.

۳. در عکاسی پرتره باید مراقب حرکت های دوربین و لنز خود باشید.

در عکسبرداری پرتره، شما بطور موثر یک چهره سه بعدی را به یک سطح هموار تبدیل میکنید،

از این رو تصمیم گیری در مورد لنز یا فاصله کانونی خود و موقعیت دوربین به گونه ای که مکمل ویژگی های سوژه ی شما باشد، تاثیر قابل توجهی بر موفقیت تصویر نهایی خواهد داشت.

انواع زیاد مشخصات ظاهری افراد و ترکیبات وابسته به آنها - از ابروهای بسیار پر پشت گرفته تا بینی های بزرگ

تا چانه های دو گانه و فراتر از آنها - بر چالش گرفتن یک عکس دلپسند از هر سوژه ای که در اختیار قرار میگیرد، می افزاید.

آیا شما میخواهید عکس از چهره بگیرید یا یک عکس پرتره زیبایی یا اینکه سوژه ی شما یک پرتره محیطی میخواهد که حس اینکه چکار میکنند یا کجا زندگی میکنند را بیان کند؟

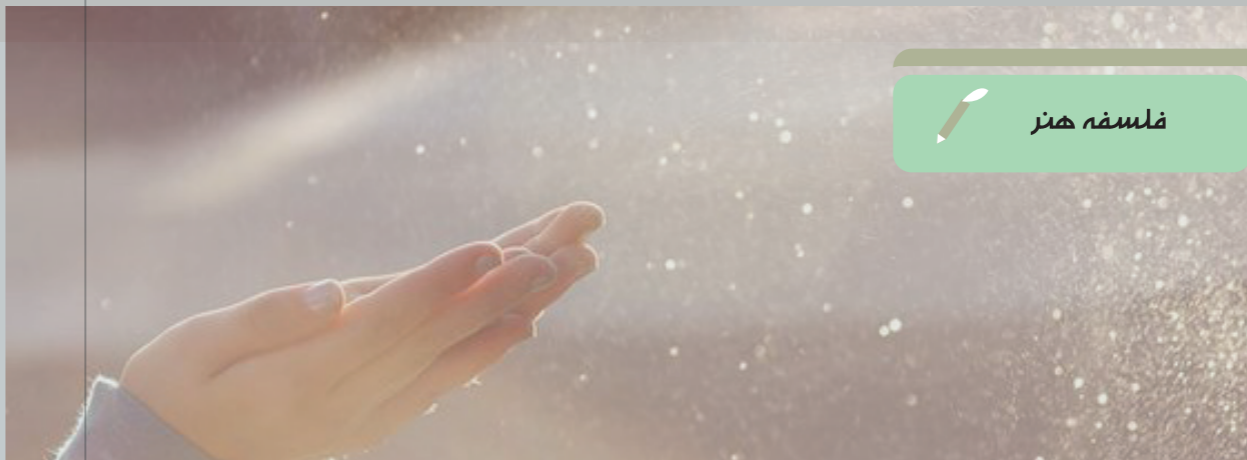
هر کدام از این وضعیت ها نیاز به یک رویکرد متفاوت دارند. بخاطر داشته باشید که هرآنچه که به دوربین نزدیکتر است، در عکس بزرگتر ظاهر میشود و لنز های زاویه باز این اثر را بیشتر خواهند کرد. زمانیکه یک پرتره از نمای نزدیک میگیرید، خصوصیات ظاهری مثل بینی بزرگ میتوانند بطور خاصی چالش برانگیز باشند، از این رو نیاز به توجه ویژه ای دارند.

خصوصیات لنز

لنز بزرگتر موجب این میشود تا عناصر هندسی چهره، مسطح تر و متراکم تر بنظر برسند، در ظاهر، چهره را کامل تر و بینی را کوتاهتر و کوچکتر میسازد. به منظور اینکه از این فرد به بهترین شکل عکس بگیرد، آدلر یک لنز ۸۵ میلی متری معمولی برای یک عدسی زاویه بسته ۲۰۰ میلی متری خرید، دوربین خود را بر روی سه پایه قرار داد، به عقب رفت و دوربین خود را مستقیم قرار داد تا زمانیکه چهره ی فرد، کادر را پر کند.

استفاده از یک لنز بلندتر میتواند به مسطح سازی ویژگی های سوژه برای خوش عکس تر شدن فرد

فلسفه هنر

هنری انجامید. چه بسا تابلو نقاشی از دید یک ناظر زیبا تلقی می‌شد و از دید ناظر دیگر زیبا نبود. در نتیجه هرج و مرج در معنای زیبایی و هنر، در قرن بیستم مکتبی شکل گرفت که تعریف فوق العاده باز و عامی برای هنر ارائه کرد که در پرتو آن، بسیاری از آثار پدید آمده که در تعاریف دیگر، هنر تلقی نمی‌شدند، اثر هنری نام گرفتند. فورمالیسم یا صورت‌گرایی که گاهی شکل‌گرایی، نمودگرایی و فرم‌گرایی هم نامیده می‌شود، ابتدا به وسیله کلیو بل (Clive Bell) ارائه شد؛ سپس افرادی مثل راجر فرای (Roger Fry) آن را حمایت کردند. این دیدگاه معتقد است که ویژگی ذاتی هنر چنانچه در نظریه محاکات ابراز می‌شد، در بازمانی طبیعت و جهان بیرون نیست و همچنین

فلسفه هنر یکی از اقسام فلسفه‌های مضاف، فلسفه هنر است. فلسفه هنر به تبیین چیستی هنر و مبانی نظری و فلسفی آن می‌پردازد. گاهی از این مبانی نظری با عنوان مبانی متافیزیکی و مابعدالطبیعی هنر اسم برده می‌شود. باید توجه داشت که در این کاربرد، «متافیزیک» یا «مابعدالطبیعه» به معنای عام به کار رفته و معادل «الهیات» نیست. اساسی‌ترین پرسش‌ها در فلسفه هنر عبارتند از «هنر چیست» و «ویژگی ذاتی هنر که در همه هنرها محفوظ و ثابت است، کدام است؟» «منشأ هنر چیست؟» «غایت و هدف هنر چیست؟» «مصادیق هنر کدامند؟» «کارکردهای هنر برای شخص هنرمند و مخاطب‌ها چیست؟» «کاربردهای هنر چیست؟» «آیا هنر می‌تواند معرفت‌زا یا معرفت‌افزا باشد یا نه؟ همچنین می‌توان گفت فلسفه هنر به تبیین مبادی و مبانی غیر هنری هنر یا مبانی تئوریک و فلسفی هنر می‌پردازد.

ریشه‌شناسی واژه هنر

واژه «هنر» در زبان‌های اروپایی به یونانی «تخنیه» (techne) به لاتین «آرتوس» و «آرتیس» (artis) و «آرس» (ars)، به فرانسه «آر» (ar) و به انگلیسی «آرت» (art) و به آلمانی «کونست» (kunst) گفته می‌شود که از ریشه هندی و اروپایی ar به معنای ساختن و به هم‌پیوستن و درست کردن آمده است.

این الفاظ در تاریخ گذشته اروپا فقط برای هنرهای خاص به کار نمی‌رفته؛ بلکه به معنای فضیلت هم به کار می‌رفته است. هر چند بیشترین کاربرد آن

در فرهنگ یونانی در اصطلاح هنرهای هفتگانه یونان و در قرون وسطا در اصطلاح هنرهای آزاد بوده است که هنرهای فکری بوده‌اند.

اصل و ریشه هنر در زبان فارسی به سانسکریت باز می‌گردد و با لفظ «سونر» (sunar) و «سونره»، (sunara) که در اوستایی و پهلوی به صورت هونر (hunara) و هونره (hunara) (سو = هو به فارسی نیک و خوب، نر و نره به فارسی به معنای مردی و زنی) به معنای نیک‌مردی و نیک‌زنی، هم‌ریشه است. در زبان فارسی قدیم نیز «چهار هنران» به معنای فضایل چهارگانه شجاعت، عدالت، عفت و حکمت (به معنای فرزاندگی) آمده است.

واژه هنر در قلمرو زبان فارسی در طول تاریخ معانی متنوع داشته؛ از جمله به معنای کمالات، فضایل، حسنات، برتری‌ها، صفات نیک، توانایی، قابلیت‌ها، توانمندی، قدرت، صنعت، حرفه، کسب، و خطر و تهدید به کار رفته است چون غرض آمد هنر پوشیده ماند صد حجاب از دل به سوی دیده شد

حافظ	
قلندران حقیقت به نیم جو نخرند	قبای اطلس
آن کس که از هنر عاری است	
سعدی	
گر هنر داری و هفتاد عیب	دوست نبیند
بجز آن یک هنر	
اگر مرد هست از هنر بهره‌ور	هنر خود
بگوید نه صاحب هنر	
سعدی	

تکیه بر تقوا و دانش در طریقت کافرست راهرو گر صد هنر دارد توکل بایدش
عیب می جمله بگفتی‌هنرش نیز بگو
نفی حکمت مکن از بهر دل عامی چند
عشق می‌ورزم و امید که این فنّ شریف چون
هنرهای دگر موجب حرمان نشود
حافظ

با صرف نظر از معنای عام هنر که حتی امروزه هم کاربردی گسترده دارد، هنر در معنای خاص خود به مصادیق ویژه‌ای از قبیل شعر، نقاشی، فیلم، عکاسی، خطاطی، تئاتر، منبت کاری، مجسمه‌سازی، نمایشنامه نویسی، و... اطلاق می‌شود.

ماهیت هنر
با صرف نظر از معنای عام هنر که حتی امروزه هم کاربردی گسترده دارد، هنر در معنای خاص خود به مصادیق ویژه‌ای از قبیل شعر، نقاشی، فیلم، عکاسی، خطاطی، تئاتر، منبت کاری، مجسمه‌سازی، نمایشنامه نویسی، و... اطلاق می‌شود.

ماهیت هنر
مفهوم هنر از جمله مفاهیمی است که در طول تاریخ اندیشه، ده‌ها بلکه صدها تعریف برای آن ارائه شده، در حالی‌که هنوز هم عقیده بر این است که تعریف تام و تمام برای هنر عرضه نشده است. مفهوم هنر از این حیث با مفاهیمی از قبیل «دین»، «فرهنگ» و... شباهت دارد؛ از این رو در بیان ماهیت هنر نباید به دنبال جنس و فصل حقیقی و حدّ تام گشت؛ بلکه باید به تعریفی که تا حدودی جامع افراد و مانع اغیار باشد، بسنده و قناعت کرد. چنان‌که می‌دانیم، در تعاریف منطقی به دنبال ویژگی‌های ذاتی معرّف می‌گردند. تعیین این که ویژگی ذاتی هنر که در همه آثار هنری موجود باشد چیست، از محوری ترین مباحث فلسفه هنر در محافل آکادمیک است. از دیدگاه افلاطون ویژگی ذاتی در هنر تقلید است. مبسوط این نظریه در کتاب دهم جمهوری افلاطون آمده است. به عبارت دیگر، تقلید، اساس و بنیاد هنر را تشکیل می‌دهد؛ از این‌رو در هر اثر هنری و در همه اقسام هنرها تقلید به چشم می‌خورد؛ برای مثال نقّاش یا از طبیعت تقلید می‌کند و تصویر و شکل یک اسب یا یک منظره طبیعی مانند کوه و جنگل را می‌کشد یا از مصنوعات انسانی تقلید می‌کند و مثلاً ساختمان یا میز و غیره را به تصویر می‌کشد. مجسمه‌ساز مقلّد است. چون شکل انسان یا حیوانی را در قالب مواد فلزی یا چوبی به تصویر می‌کشد. همین‌طور به عقیده افلاطون هنر شعر و شاعری هم نوعی تقلید است. چون شاعری مثل هومر هنرش این است که به وصف شاعرانه جنگ‌های یونان باستان می‌پردازد

و سرداران بزرگ یونانی را تعریف و تمجید می‌کند یا در رسای کشته شدن آن‌ها اشعار تراژدیک می‌سراید؛ پس هومر خودش سردار و جنگاور و شجاع نیست؛ بلکه تصویر و شکل و جلوه‌های شجاعت دیگران را به تصویر می‌کشد.

به عقیده افلاطون، هنرمند گاهی دو مرحله و گاهی سه مرحله از حقیقت دور است؛ چون به نظر افلاطون حقایق اشیا همان ایده‌های اولیه یا حقیقت‌های مُثلی هستند که یکی دیدگاه معروف دیگر در تعریف هنر، نظریه مکتب احساس‌گروی یا اکسپرسیونیسم است. بنیانگذار و چهره معروف این مکتب لئون تولستوی نویسنده نامدار اهل روسیه است. در دوره معاصر، متفکر نامدار گالینگوود بیان جدیدی از این نظریه ارائه کرد و سرانجام سوزان لنگر از دیگر شخصیت‌های شاخص این مکتب است.

شرح اصیل و دقیق این نظریه در کتاب هنر چیست؟ تولستوی آمده است. این نظریه معتقد است ویژگی ذاتی در هنر، بیان و انتقال احساسات درونی هنرمند به مخاطب است. به عبارت دیگر، یک اثر هنگامی اثر هنری است که احساسات هنرمند را به مخاطبان انتقال دهد. اگر این ویژگی در یک اثر وجود نداشته باشد نمی‌توان آن را اثر هنری نامید؛ بنابراین، بنیاد و بنیان هنر بر سرایت احساسات از هنرمند به مخاطب بنا نهاده شده است.

تولستوی:

هنر یک فعالیت انسانی است و عبارت است از این که انسانی آگاهانه و به یاری علائم مشخصه ظاهری، احساساتی را که خود تجربه کرده است، به دیگران انتقال دهد؛ به طوری که این احساسات به ایشان سرایت کند و آن‌ها نیز آن احساسات را تجربه نمایند و از همان مراحل حسی که او گذشته است، بگذرند (تولستوی، همان، ص ۵۵).

هنر، تولید موضوعات دلپذیر نیست. مهم‌تر از همه، لذت نیست؛ بلکه وسیله ارتباط انسان‌ها است. برای حیات بشر و برای سیر به سوی سعادت فرد و جامعه انسانی، موضوعی ضروری و لازم است؛ زیرا افراد بشر را با احساسات یکسان، به یک‌دیگر پیوند می‌دهد (همان، ص ۵۷).

فقدان تعریف واحد و معیار مشخص برای زیبایی و هنر در دوران معاصر به پیدایی نوعی هرج و مرج در تعریف آثار

بر نبرد شدید رنوا با بیماری فلج روماتیسم اشاره می‌کند و هنر را تنها درمان درد او می‌داند که در آرام شدن دردهایش نقش بسزایی دارد.

۲ - کتاب لئوناردو داوینچی: زندگینامه

داوینچی نقاش، مجسمه ساز، موسیقی‌دان، مهندس و نظریه پرداز علمی است که عمده شهرت او بخاطر نقاشی‌های مونا لیزا و شام آخر است که از نظر والتر ایزاکسون نویسنده کتاب، این دو تابلو نقاشی‌هایی پیچیده با عمقی بی‌کران هستند. در ادامه او از توصیف تکنیک اجرای کار در آثار داوینچی نیز غافل نشده است.

۳ - کتاب زندگی سوررئال لئونورا کرینگتون

کرینگتون نقاش و هنرمند سوررئالیست و از پایه‌گذاران جنبش آزادی زنان مکزیک در دهه ۷۰ میلادی است. در این کتاب که توسط جوآنا مورهد نگارش شده روایتی طنزآمیز و دل‌انگیز از زندگی سرکشانه‌ی این نقاش که با تفصیل و زیبایی تمام توصیف می‌شود. داستان کتاب بدین شکل است که یک کودک سرکش توسط بونوئل مسحور گشته و با پیر شدن جسمش بصورت یک جادوگر شوخ طبع که

کتاب آموزش بازیگری یکی از کتب مرجع و پرفروش در زمینه بازیگری است که توسط سید علی طباطبایی نظری نوشته شده و راهنمای دانشجویان این رشته دانشگاهی است.

کتاب طراحی چهره به قلم نسرین جاسمی یکی از معروفترین کتاب‌ها در زمینه طراحی است که بصورت خودآموز صفر تا صد طراحی چهره را برای علاقمندان به این رشته بازگو می‌کند.

می‌توان کتاب تاریخ هنر گامبریچ را از لیست پرفروشترین‌ها حذف کرد. متن ساده و روان این کتاب آن را به منبع معتبری برای تدریس اساتید تبدیل کرده، علاوه بر این تفاسیر و توصیفات که در این کتاب به چشم می‌خورد فهم هنر و تاریخچه آن را برای دانشجویان بسیار ساده کرده است.

کتاب معنویت در هنر که در قسمت ابتدایی مقاله بطور مختصر به آن اشاره کردیم هم در این لیست می‌گنجد. مجموعه‌ای از پنج مقاله مهم که توسط متفکران ایرانی و خارجی نوشته شده‌اند و عوامل شکل‌گیری هنر و تکامل آن را مورد بحث قرار می‌دهند. این کتاب توسط کاندینسکی نوشته شده و در میان پژوهشگران این رشته از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

کتاب عصر آوانگارد در زمینه فلسفه هنر توسط هیلتون کرامر نوشته شده است. عصر آوانگارد در نیمه قرن نوزدهم با رئالیسم آغاز و در قرن بیستم به کوبیسم و اکسپرسیونیسم رسید و در آغاز دهه ۸۰ با هنر پاپ خاتمه یافت. کتاب پیش‌رو مجموعه نقدهایی است که هیلتون کرامر منتقد آمریکایی درباره نقاشان آوانگارد و آثار آنان نوشته است.

بهترین کتاب‌های هنری از نگاه گاردین

۱ - کتاب رنوا: یک زندگینامه صمیمی رنوا نقاش فرانسوی است که از او می‌توان به عنوان رهبر جنبش امپرسیونیسم یاد کرد. در نقاشی‌های او می‌توان زیبایی و حس‌گرایی زنانه را مشاهده کرد. نویسنده این کتاب باربارا ارلیچ وایت است که

معرفی چند کتاب درباره تاریخ هنر ایران و جهان

۱ - کتاب هنر در گذر زمان

کتابی از هلن گاردنر در مورد تاریخ هنر جهان - هنر مصر، هنر یونان، هنر مسیحیت در دوران بیزانس، هنر رنسانس و ... - که از شهرت فراوانی برخوردار است. در حقیقت نویسنده در این کتاب به این موضوع می‌پردازد که آنچه در طول زمان تغییر می‌کند آثار هنری نیست بلکه دیدگاه‌های انسان عامه و هنرمندان در اعصار مختلف است که در شکل‌گیری و تغییر هنر نقش دارد.

معرفی پرفروش‌ترین کتاب‌های هنری

تا بحال به این موضوع فکر کرده‌اید که چرا برخی هنر را پیشه خود قرار می‌دهند؟ بشر هنر را برای تسکین روح و روان خود انتخاب می‌کند، هنر آینه‌ای از واقعیت‌های موجود در این کره خاکی است که می‌کوشد پیام‌های تلخ و شیرین را منتقل کند. فرناندو پساوا معتقد است: "آشنایی سطحی برای هنرمند بسیار کم است، او را می‌آزارد و از تأثیرش می‌کاهد."

کتاب‌های هنری گوناگونی در سطح دنیا و در شاخه‌های مختلف به چاپ رسیده‌اند که برخی از آنها در لیست پرفروش‌ترین‌ها قرار می‌گیرند، در

این قسمت از مقاله برخی از آنها را معرفی خواهیم کرد اما چه موضوعاتی سبب می‌شوند که یک کتاب در این لیست جای بگیرد؟

اولین نکته در پاسخ به این پرسش محتوای کتاب است، که باید نکاتی عمیق را با زبانی ساده و دلنشین بیان کند تا مخاطب برای مطالعه آن جذب شود. دومین مورد شهرت نویسنده در شاخه‌ای که به آن می‌پردازد است، بگونه‌ای که نظریات سازنده موافقین و مخالفین را بیان کند و بدون هیچ مشکلی نقدهای منتقدین را بپذیرد. سومین امر استفاده از منابع، مدارک و مستندات معتبر در ارائه دلیل است که می‌تواند یک کتاب را به مرجع بزرگی در سطح یک کشور یا دنیا تبدیل کند.

۴
نُگار

ماہنامہ فرہنگ - هنری نوجوانان
خرداد ۹۹ | ۱۱ صفحہ | ۴۵۰۰۰ تومان

نُگار

● بررسی سبک و آثار محمود
● فرشچیان | عکاسی پرتره
● فلسفہ هنر | معرفی کتاب

- ۱ سخن سر دبیر
- ۲ بررسی سبک و آثار
محمود فرشچیان
- ۴ عکاسی پرتره
- ۶ فلسفہ هنر
- ۸ معرفی کتاب

مدیر مسئول: محمد ناصری
سر دبیر: کاوه تیموری
هیئت تحریریه:
مرضیه پناهیان پور
عالءالدین کیاالشکی
مهدی الماسی
مدیر داخلی: مارال یغماییان
ویراستار: جعفر ربانی
طراح گرافیک: مجید کاظمی
عکاس: ابراهیم سیسان
نشانی دفتر مجله:
تهران، ایرانشهر شمالی، پالک ۲۶۶
صندوق پستی: ۱۵۸۷۵/ ۶۵۸۵
تلفن ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱-۰۲۱ (داخلی ۳۷۴)
نمبر: ۰۸۴۹۰۳۱۶-۰
وبگاه: www.negar.ir
پیام نگار: @www.negar
صندوق پستی امور مشترکین: ۱۵۸۷۵/ ۳۳۳۱
تلفن امور مشترکین:
۰۲۱-۸۸۸۶۷۳۰۸
پیامک: ۳۰۰۸۹۹۵۰۹
چاپ و توزیع: شرکت افست

عنوان جلد:
بهار / ترکیب مواد روی بوم
یلدا جمالی
۱۴۰ در ۱۴۰ سانتی متر

بررسی سبک و آثار
محمود فرشچیان

عکاسی پرتره

معرفی کتاب

فلسفہ هنر

